

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Rantanen, O., Isosuo, T. & Merivirta, M. (2019) Johdanto : Digitaaliset urataidot korkeakoulutetun työnhakijan valttina. Teoksessa Rantanen, O., Isosuo, T. & Merivirta, M. (toim.) *Someta Duuniin : digitaaliset urataidot korkeakoulujen uraohjauksessa*. Lapin ammattikorkeakoulu, s. 8 - 11.

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=3e60f19c-31e7-4f39-8779-9137bb6a7744>

Outi Rantanen
Tampereen ammattikorkeakoulu

Tuula Isosuo
Tampereen ammattikorkeakoulu

Minttu Merivirta
Lapin ammattikorkeakoulu

Johdanto: Digitaaliset urataidot korkeakoulutetun työnhakijan valttina

Digitalisaatio etenee kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa, ja jotta korkeakoulusektori voi olla proaktiivinen tulevaisuuden osaajien kouluttaja, sen tulee huomioida digitalisaation aiheuttamat muutokset laajasti opetus- ja ohjaustoiminnassaan. Digimurroksesta puhuminen on arkipäivää, mutta muutoksiin vastaaminen voi olla vielä alkutekijöissään monessa koulutussektorin toiminnossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) korostaa Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyön taustamuistiossa digitalisaation merkitystä. Digitalisaatio ja uusien teknologioiden käyttöönotto vauhdittavat työelämän murrosta ja työmarkkinoiden muutoksia. Digitalisaatiolle on luonteenomaista, että mahdollisuuksien nopeat hyödyntäjät saavat merkittäviä kilpailuetuja ja että työmarkkinoilla osaamisvaatimusten kasvu jatkuu

ja vaatimukset voivat myös vaihtua kesken työuran. OKM:n mukaan digitalisaatio, tekoäly ja robotisaatio siis muuttavat työn tekemistä, toimeentuloa ja elinkeinorakennetta, mutta samalla ne muuttavat myös oppimista, koulutusta, tutkimusta ja palveluja korkeakoulussa. (OKM 2017.)

Korkeakouluopiskelijoiden eväät uuteen työelämään vaativat oman osaamisen esille tuomista ja ”mindsetin” muuttamista töihin menijästä osaamisensa myyjäksi, johon tarvitaan uutta osaamista. Uusi työ on usein aika- ja paikkariippumatonta, projektimaista ja edellyttää joko yrittäjyyttä tai yrittäjämäistä toimintaa palkkatyössä (Sitra 2019). Mikrotyö, uudet ansaintamallit, uudet organisaatiomuodot, arvojen muutos ja verkostomaisen toiminnan korostuminen muokkaavat tulevaisuuden työelämää (OKM 2017). Myös

digitaaliset urataidot, rekrytointi, sosiaalinen media, uraohjaus, työllistyminen

sosiaalista mediaa käytetään ja tullaan käyttämään tulevaisuudessa todennäköisesti entistä enemmän osana rekrytoimisprosessia. Tämä edellyttää niin opiskelijoita kuin ohjaajiakin kehittämään digitaalisia urasuunnittelutaitojaan ja huomioimaan ne osana korkeakoulujen monimuotoista uraohjausta. (Vähätalo & Rantanen 2018; Hooley 2012.)

Someta Duuniin -hanke digitaalisten urataitojen kehittäjänä

Someta Duuniin - sosiaalinen media työnhaun ja rekrytoitumisen apuna on kolmen ammattikorkeakoulun ja yhden yliopiston yhdessä toteuttama hanke, jossa tavoitteena on ollut vastata digitalisaation ja muuttuvan työelämän haasteisiin etsimällä digitaalisia ja innovatiivisia ratkaisuja nopeuttamaan ja helpottamaan korkeakouluopiskelijoiden työelämään siirtymistä. Euroopan sosiaalirahasto on rahoittanut hanketta vuosina 2016–2019. Hanketta koordinoi Tampereen ammattikorkeakoulu kumppaneinaan Laurea-ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu ja Itä-Suomen yliopisto.

Hankeyhteistyössä on haettu ratkaisuja

- korkeakoulutettujen työllistymiseen digitalisoituvassa yhteiskunnassa
- työnantajien ja korkeakoulutettujen kohtaamiseen digitalisoituvissa ympäristöissä ja työmarkkinoilla
- digitaalisten urataitojen vahvistamiseen korkeakoulujen uraohjauksessa.

Työnhakua ja rekrytointia on jo useiden vuosien ajan tapahtunut sähköisesti, mutta valmennus ja ohjaus tähän on korkeakouluissa ollut sattumanvaraista. Haasteena on ollut myös se, että digitaaliset urataidot näyttävät polarisoituvan korkeakoulutettujen keskuudessa, ja esimerkiksi hankkeemme tiedonkeruun tulokset osoittavat, että opiskelijat kokevat saavansa tähän tukea ja valmiuksia opintojensa aikana suhteellisen vähän (Antikainen 2018). Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen näkökulmasta on kuitenkin tärkeää, että korkeakoulut pystyvät tarjoamaan kaikille opiskelijoilleen ja valmistuville uraohjausta, joka vastaa muuttuvan työelämän tarpeisiin. Digitaalisten urataitojen kehittäminen ja sosiaalisen median hyödyntäminen työllistymisessä ei ole pelkästään teknisiin valmiuksiin liittyvä kysymys, vaan

siihen liittyy monia muitakin aspekteja, eli puhutaan laajasti kyvystä toimia sosiaalisessa mediassa ja hyödyntää sen mahdollisuuksia osana urasuunnittelua (Lehtinen, Heinisuo & Kesä 2011).

Portfolioiden hyödyntäminen osana digitaalisia urasuunnittelutaitoja nähdään yhtenä tärkeänä kehittämiskohteena. Portfoliopedagogiikkaa kehittäen ePortfoliosta voi kehittyä uusi työkalu, joka karttuu luonnollisena osana opintojen suorituksia ja jota voidaan hyödyntää opiskelijoiden opinto- ja uraohjauksessa. Portfoliot laajentavat osaamisen käsitettä formaalin koulutuksen ulkopuolelle, jolloin myös muualla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen helpottuu.

Digitalisoituvat työmarkkinat haastavat myös työelämää. Työelämän ja muun elämän välisen kuilun väitetään kasvaneen, sillä digisukupolven nuorille työelämä näyttyy varsin hitaana. Haasteena on työnantajien kyky hallita sosiaalisen median aikakauden korkeakoulutettujen ajattelutapaa, motivaatiota ja tarpeita. Korkeakouluopiskelijat etsivät aktiivisesti tietoa yritysten sivuilta ja sosiaali-

sesta mediasta, ja työnantajaorganisaatioiden brändien vetovoimaisuudella on yhä enemmän painoarvoa osaajien rekrytoinnissa.

Ideoita ja innostusta uraohjaukseen

Kädessäsi on Someta Duuniin -hankkeen julkaisu **SOMETA DUUNIIN - DIGITAALISET URATAIDOT KORKEAKOULUJEN URAOHJAUKSESSA**. Olemme tuottaneet hankkeessa monipuolista materiaalia digitaalisten urataitojen kehittämisen tueksi, useista eri näkökulmista. Julkaisun artikkelit käsittelevät aihepiiriä monipuolisesti aina teknisen toteutuksen kysymyksistä ilmiöiden syväliemppään tarkasteluun.

Julkaisun sisällöstä vastaavat hankkeen toteutukseen osallistuneet asiantuntijat kehittämissä mukana olleista korkeakouluista. Myös hankkeeseen osallistuneet opiskelijat ovat tuottaneet artikkeleita julkaisuun.

Katso lisätietoja

Julkaisun sisältö on jaettu neljään keskeiseen teemaan:

1. **Digitaaliset urataidot ja sosiaalinen media työllistymisessä** -luvussa nostamme esille hankkeen aikana saatuja tutkimustuloksia sekä pohdimme somerekrytointiin liittyviä trendejä ja osaamistarpeita nykypäivänä.
2. **Portfolioiden hyödyntäminen osana digitaalisia urasuunnittelutaitoja** -luku koostaa yhteen hankkeessamme kerättyjä kokemuksia ePortfolion hyödyntämisestä korkeakouluissa sekä vinkkejä siihen, miten ohjaaja voi sen avulla tukea korkeakouluopiskelijan digitaalisia urataitoja.
3. **Työnantajien ja korkeakoulutettujen virtuaaliset kohtaamiset** -luvussa avaamme kokemuksiamme hankkeessa tehdystä kehittämistyöstä virtuaalisten kohtaamisten osalta ja annamme ohjeita siihen, miten tällaisia tapahtumia tulisi järjestää ja markkinoida.
4. **Minäkö brändi? MOOC-oppimisympäristö uraohjauksen tukena** -luvussa taustoitamme hankkeessa toteutettua MOOC-kokonaisuutta, SometaDuuniin-opintoja, jotka mahdollistavat korkeakouluopiskelijalle itsenäisen opiskelun omaan osaamiseen ja sen brändäämiseen liittyvistä teemoista.

Lopuksi luvussa **Digitaalisten urataitojen kiinnittäminen korkeakoulujen uraohjaukseen** teemme yhteenvedon siitä, miten hankkeessa esiin nousseet keskeiset teemat voisivat tulevaisuudessa integroitua jokaisen korkeakoulun opetukseen.

Julkaisu tarjoaa lukijalle tilaisuuden pysähtyä työelämän murroksen äärelle ja löytää uusia näkökulmia aiheeseen. Toivomme julkaisumme auttavan sinua, hyvä lukijamme, löytämään motivoivia ratkaisuja omaan työhösi ja innostavia kehittämissideoita ammatillisen osaamisesi kehittämiseen.

Lähteet

Antikainen, J. 2018. Opiskelijakyselyn tuloksia. Someta Duuniin 12.1.2018. Viitattu 6.11.2019 <https://sometaduuniin.fi/opiskelijakyselyn-tuloksia/>.

Hooley, T. 2012. How the internet changed career: framing the relationship between career development and online technologies. *Journal of the National Institute for Career Education and Counseling (NICEC)*, 2012:29, 1–12.

Lehtinen, M., Heinisuo, J. & Kesä, M. 2011. Osaaja ja työllisty: Selvitys korkeasti koulutettujen tulevaisuuden aloista ja työllistymisestä. Pirkanmaan ELY-keskus 03/2011. Viitattu 6.11.2019 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-257-272-1>.

OKM 2017. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle – Taustamuistio korkeakoulutuksen ja tutkimuksen 2030 visiotyölle. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:44. Viitattu 5.11.2019 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-522-8>.

Sitra 2019. Uusi työ. Viitattu 8.11.2019 <https://www.sitra.fi/aiheet/uusi-tyo/#mista-on-kyse>.

Vähätalo, L. & Rantanen, O. 2018. Työnhaun uudet tuulet – digitaalisten urataitojen merkitys ja sosiaalinen media. *TAMKjournal* 7.2.2018. Viitattu 4.11.2019 <http://tamkjournal.tamk.fi/tyonhaun-uudet-tuulet-digitaalisten-urataitojen-merkitys-ja-sosiaalinen-media/>.